

Ara fa 5 anys que, després del canvi que hi va haver a l'Ajuntament, el regidor de cultura Lluís Inglada em va venir a trobar a casa perquè tornés al CR de la FJC amb el vistiplau del ple de l'Ajuntament.

Li vaig dir que sí, perquè pensava que s'iniciava una nova etapa i tenia il·lusió per tornar i treballar conjuntament. Vull recordar que, sense cap mena d'ajut per part de la FJC, des de que va morir en Josep Cañas vaig organitzar 20 exposicions, xerrades per el seu centenari i la publicació del llibre de Mèxic en català i castellà.

Li he demanat al mateix Lluís, que us llegeixi aquest escrit, els motius perquè, ara, he deixat el CR de la FJC ja que crec que també ho heu de saber els representants del poble de Banyeres.

En qualsevol associació, els estatuts, són una peça clau a l'hora d'organitzar-se i aconseguir els objectius proposats.

Els estatuts actuals, que daten del 1990, els van fer entre 2 persones, a corre-cuita, tenint com a model els del Patronat d'Esports del Vendrell i sense tenir en compte la voluntat del donant: el senyor Josep Cañas.

Ja sé que la FJC és un "organisme autònom local", però teniu present que la seva obra, el patrimoni que ens ha deixat, sobrepassa les fronteres del terme municipal de Banyeres ?

Què volia en Josep Cañas ?

La seva voluntat, era que a la FJC, també en formessin part institucions com ara l'Ajuntament del Vendrell, la Diputació o la mateixa Generalitat, el mateix que passa en moltes altres fundacions semblants, o entitats com ara l'Institut d'Estudis Penedesencs.

També volia que hi fossin persones de confiança o personalitats com ara la Marta Mata –en pau descansi-, o el seu amic l'antropòleg en Claudi Esteva. Avui segur que estariem tots d'acord en que la Rosa Maria Calaf, per exemple, també hi fos.

I no penseu que si els tinguéssim no ens ajudaria a potenciar també la FJC ?

No patiu, no fa falta comprar més cadires. El fet de SER-HI, institucions i persones, ja seria un prestigi per la mateixa FJC, encara que no vinguessin a totes les reunions, i ens obririen moltes portes fora de Banyeres.

Doncs, durant aquests 5 anys, a les reunions del CR he intentat poc a poc de fer veure que havíem d'anar per aquí i fa un any vaig presentar un organigrama de com creia jo que hauria de ser la FJC. Era tan sols una proposta, per parlar-ne, un punt de partida, per no partir de zero.

Sento dir que m'havia equivocat. Després de tants anys, la pròpia inèrcia allò que es fa tant sovint de "copiar i enganxar" –pràctica molt estesa entre alguns funcionaris-, feia que la renovació dels estatuts no era una qüestió important.

Durant tot un any no es va trobar cap moment per parlar-ne i ara, crec sincerament que tampoc hi ha la voluntat de fer-ho.

No puc entendre que, una cosa que no val diners, que serviria per enfortir la FJC i, al mateix temps, el museu i la difusió de la seva obra no sigui una qüestió prioritària.

O no hem potenciat la nostra FJC tan sols amb el fet que l'IEP en formés part ? Gràcies a ella i el fet de publicar un llibre conjuntament ens ha obert les portes per anar a poblacions de la nostra comarca a explicar qui era en Josep Cañas.

Tant costa veure això ? Només es tracta de sumar si n'és de senzill i després de 23 anys, voleu dir que no és hora d'actualitzar-los i renovar-los ?

Estic tip i fart de sentir a gent de Banyeres que el Cañas és i era un desconegut.

Vosaltres creieu que es coneix a un artista si la seva obra està en un magatzem? On es troben els 700 Rostres propietat de l'Ajuntament del Vendrell ? Podem trobar els seus llibres a les llibreries d'arreu ? (ni tan sols hi són a les de Banyeres). Es fan postals i guies turístiques amb fotos de la seva obra i no es posa el seu nom. On es troben les 3 obres seves del Cañas al MNAC (Museu Nacional d'Art de Catalunya) ?al magatzem.

Durant els anys 90, l'exposició símbols de Catalunya, organitzada per la Generalitat, va anar per moltes ciutats del nostre país. La presidia una gran foto de la Sardana de Josep Cañas, però no hi era el seu nom. Al costat hi havia una "sardana" del Picasso on el nom era més gran que la foto. Sabeu que el comissari de l'exposició no sabia qui era en Cañas. Es va fer un dossier de 200 pàgines. Sabeu que no figurava el seu nom. On és el problema ?

L'any 1992 es va fer una exposició a la capella de Santa Àgata durant dos mesos que la va inaugurar el conseller de Cultura. No va entrar cap càmera de televisió. El mateix any, a Gènova, al Palau Ducal, s'exposen 25 pintures seves en l'exposició "Due Mondi a confronto". Cap notícia a la premsa d'aquí. On és el problema ?

I parlant de la TV una persona que té la Creu de Sant Jordi, que surt a l'Enciclopèdia Catalana, que ha deixat petjada a Amèrica, no pot ser notícia ni el dia de la seva mort?

Els aniversaris, són un bon moment per donar a conèixer el què va fer una persona, oi?

Enguany és el 50è aniversari de la col·locació del monument Als Castellans de Vilafranca. No s'hauria d'aprofitar l'ocasió per fer una comissió amb entitats vilafranquines, -el seu Ajuntament al capdavant- colles castelleres, la ràdio i mitjans de comunicació per fer això donar a conèixer el nom de Josep Cañas ?

També és el 50è aniversari de la mort de Carmen Amaya, tenim l'escultura i el motlle fet. Ens posarem en contacte amb la comissió organitzadora ?

El 75è aniversari dels bombardejos de Barcelona per part de l'aviació republicana, tenim la Niobe i la fotografia d'ell amb l'escultura grossa que va fer amb fang i que es va fer malbé quan va anar al front a la Batalla de l'Ebre. Ens posarem en contacte amb la comissió organitzadora ?

El centenari de Salvador Espriu, tenim cartes d'ell adreçades a Josep Cañas, les difondrem ?

Precisament, per donar-lo a conèixer des de fa més d'un any que funciona la web de Josep Cañas en diversos idiomes, per cert, gràcies Roberto per la feina. Hi heu entrat alguna vegada ?

Donar a conèixer el Cañas, vet aquí un dels objectius principals de la FJC i què hem fet per donar a conèixer que una obra seva "El Dinamiter", fa pocs mesos, va ser una de les tres obres d'artistes catalans, seleccionades pel Museu Reina Sofia de Madrid per fer una exposició sobre la Guerra Civil ? Ho sabíeu ?

Estic tip i fart de sentir que la FJC és una fundació petita.

Vosaltres, regidors, regidores, la pròpia Alcaldessa-Presidenta de la FJC, us heu preguntat mai, quin és el patrimoni que ens va deixar en Josep Cañas ?

No entenc que, per una banda, es compri Cal Fontanilles, per cert, va costar 5 vegades més que quan es va vendre per primera vegada i sense el pati, es faci un projecte de reformes de l'edifici i de la museïtzació per un valor de 2 milions d'euros i per l'altra, per una escultura de pedra, el Sant Jordi que teniu a l'entrada de l'Ajuntament, que costa 12.000 euros, estem hores i hores per decidir-nos.

Penso que teniu l'obligació d'explicar a la gent de Banyeres què representa pel nostre poble el patrimoni que ens va deixar en Josep Cañas, si més no, per justificar el pressupost municipal que es destina cada any a la FJC.

Ja fa anys que es fa un inventari de l'obra que ens va deixar. Costa molt posar-la a la web perquè la gent ho sàpiga ?

Sap la gent que tenim 250 escultures que es poden fer reproduccions i vendre-les, 9 de cadascuna? Saben que podem fer reproduccions de les seves obres pictòriques? Sabeu el valor que suposa tot això? Us posaré un exemple: Llibre de Mèxic en català 60.000 euros. Llibre de Mèxic en castellà 20.000 euros. Escultures que teniu als despatxos de l'Ajuntament o la mateixa del cementiri 15.000 euros.

Sense necessitat de tocar un sol euro del pressupost de l'Ajuntament, sense cap subvenció, es podrien invertir per allò que dèiem abans: donar-lo a conèixer

O és que el projecte de futur que volia l'Ajuntament comprant Cal Fontanilles no era aquest ?

I és clar, ensenyar a tothom les obres que no cabien a casa seva, al Museu, i que estan al magatzem per manca d'espai.

Sé perfectament que el moment actual no és el millor per comprar obres d'art, ni del Cañas, ni d'altres artistes, però sabeu que per Internet, es fan subhastes internacionals ? Heu sentit parlar de que hi ha països emergents ?

Hem fet alguna cosa per acollir-nos a la llei de Mecenatge ? Per demanar ser una entitat sense ànim de lucre ? Per fer el que han fet altres Ajuntaments de sol·licitar l'1 % cultural ? tenim 2 autopistes que passen pel nostre terme municipal.

Un artista que ha plasmat els símbols de Catalunya sardanes, castells, Sant Jordi, no podem almenys intentar-ho difondre aquesta obra entre les associacions sardanistes o les colles castelleres del nostre país ?

Estic cansat de dir-ho a les reunions i a la gent del carrer però, el que em fa més mal, és la gent que diu tranquil·lament això, "que som una fundació "petita" però que no mogui un dit per fer-la més gran.

El Museu: n'hi ha prou d'obrir-lo cada diumenge ?

Voleu dir que, a més d'obrir-lo, la nostra/vostra obligació, no seria saber si també té visitants ?

A la darrera reunió del CR, la Directora, ho va dir davant de tothom que el Museu rebia pocs visitants. I la causa no deu ser el preu de l'entrada, oi?

O no és preocupant que hi hagi diumenges i diumenges que no hi vagi ningú ? I què fem ?

A la majoria de museus tenen "els AMICS del museu", el nom o l'adreça electrònica de la gent que està interessada en l'obra d'aquell artista. Enviem periòdicament als amics de Josep Cañas, algun correu per informar-los de les activitats que es fan?

Per cert els vostres fills, els vostres nets, els nens de l'escola, van a visitar el Museu ? Es fa alguna activitat per ells, allà, o a l'escola, per donar a conèixer qui era Josep Cañas ?

No se'l va nomenar en un ple com aquest, fill il·lustre del nostre poble ? Els nens de Banyeres no han de conèixer els personatges il·lustres del seu poble ? Fa poc, uns quants, van anar a visitar la Ràdio municipal. I doncs ? És que la inversió que fa l'Ajuntament en el museu municipal Josep Cañas no hauria de repercutir també amb els mateixos nens de l'escola ?

Fa uns mesos l'Ajuntament va organitzar una fira per potenciar el comerç del poble. Al mateix temps, es va fer una exposició al Museu d'algunes peces trobades fa 50 anys a la necròpolis ibèrica de Can Canyís. Era la primera vegada que s'exposaven al nostre poble.

A la conferència que vam fer els arqueòlegs, van explicar que tenim a les Masies les restes d'un dels poblats ibers més importants del nostre país.

No creieu que si l'exposició es fa al Museu, que està oberta 15 dies, no l'haurien d'haver visitat els nens de l'escola ?

O és que els nens de Banyeres no han de conèixer, tampoc, el patrimoni cultural del seu poble ?

O és que, aquests actes, no potencien el Museu ? Durant el diumenge de la fira, va visitar el museu més gent que durant mesos.

I si una persona, la mateixa directora del museu ha d'explicar això, el patrimoni exposat no creieu que hauria d'haver assistit també a la xerrada dels arqueòlegs per informar-se ?

O és que els diners públics invertits en aquesta activitat no s'haurien de mirar de treure'n profit en les circumstàncies actuals.

Aquest és el camí no ? Si es fan activitats, també hi haurà més gent que visitarà el museu.

Fent això, farem exactament el que volia el mateix Josep Cañas, que el Museu fos un focus cultural pel nostre poble.

I si la gent li costa anar al museu, no patiu, fem que la gent es trobi l'obra d'en Cañas sense voler. O no és un bon reclam pel museu el fet de tenir una escultura al carrer,

encara que sigui al cementiri, o a l'entrada de l'Ajuntament.

Penso que és una bona idea posar una escultura seva al carrer i, amortitzar la inversió, fent-ne de petites per vendre i que la gent tingui una peça del Cañas a casa seva. O és que la gent del nostre poble no està contenta de tenir a casa seva les reproduccions que s'han fet de làmines o d'escultures d'ell ? I no és una manera de donar-lo a conèixer ?

Com també està força bé la iniciativa d'intentar que hi hagi un lligam entre els comerciants del poble i el Museu. O no serien els millors ambaixadors ells, que estan en contacte amb la gent ?

I el fet de fer una exposició per la Festa Major on estem ara. No ajuda a que la gent conegui l'obra d'en Cañas i estigui interessada en visitar el Museu ?

El que sí que he constatat és que, la gent que no coneixia al Cañas, una vegada acaba de visitar-lo... està impressionada per la seva obra. Doncs, deu ser això no ? Fer que la gent entri al museu.

També estic tip de sentir que només "menjo" Cañas

Em sembla que ja fa anys que em coneixeu i he col·laborat voluntàriament en moltes activitats d'aquest poble, el mateix Lluís us pot dir què vaig cobrar per coordinar el llibre que es va fer de Banyeres.

El que, també és veritat, que una persona que has conegut, que has estat molt de temps al seu costat, que has passat amb ell les darrers anys de la seva vida, li fas companyia en la darrera nit abans de morir i que ha fet una donació molt important per al teu poble li tinguis una estimació especial.

I sempre hi ha detalls que ajuden potser a parlar d'una manera més apassionada o amb un to de veu que pot molestar. Ho reconec i demano disculpes tot i que trobo de molt poca sensibilitat el fet que es faci un acte de Josep Cañas al costat de casa teva, que estiguis cobrant un sou per un càrrec de la FJC, i que no hi vagis. O el fet de que, amb les poques reunions que es fan de la FJC, en una es digui que hem d'acabar en una hora determinada perquè el secretari en tenia una altra.

Ara, sempre hi ha una gota que fa sobreixir el got. Que es vulgui proposar el canviar de lloc l'única peça del Museu de casa seva que va posar ell, el Bacus, això és massa, per mi. Quina manca de sensibilitat.

En el pregó de la Festa Major que va fer fa 20 anys al balcó de l'Ajuntament, va sentir que deia que "els arbres de la Torre s'haurien d'esquilar" No, no és cap Déu qui va suggerir això, tan sols era fill d'una família de pagesos i un artista. És trist, però, que no es vegi que la torre, un símbol mil·lenari del nostre poble quedi tapat, que estigui amagat des de fa 30 anys.

Potser deu ser això. Com que venia d'una família humil, tothom es veu capaç de "passar" de la seva voluntat. Segurament, si hagués fet la donació sent un notari, com el cas del senyor Deu al Vendrell, l'hauríeu respectat més en tots els sentits.

Per tot plegat, he perdut la il·lusió que em va fer tornar a la FJC tot i que penso que no us he defraudat. A la web podeu veure, què he fet durant aquest temps.

Desitjo tota la sort del món a la persona que em substitueixi i no patiu, deixo la FJC, com ja vaig fer fa anys per altres motius però des de casa continuaré fent el que he fet durant més de 30 anys, treballar perquè la gent conegui Josep Cañas, la persona i la seva obra.

Joan Jané Figueres
3/ febrer/ 2013